

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України
“Про державне регулювання видобутку, виробництва
і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння
та контроль за операціями з ними”»

1. Мета

Приведення деяких положень Закону України «Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними» (далі – Закон № 637) у відповідність до норм Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» та виключення із Закону № 637 норм, які не застосовуються у зв'язку із ліквідацією Державної пробірної служби України як контрольно-наглядового органу за операціями з дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Законом України від 11.02.1998 № 113/98-ВР «Про метрологію та метрологічну діяльність» (втратив чинність на підставі Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» від 05.06.2014 № 1314-VII) було встановлено, що вимірювальні лабораторії могли виконувати вимірювання у сфері поширення державного метрологічного нагляду лише за умови їх атестації на проведення цих вимірювань.

Атестація лабораторій суб'єктів господарювання здійснювалась у порядку, затвердженому наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 29.03.2005 № 71 «Про затвердження Правил уповноваження та атестації у державній метрологічній системі», зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 13.05.2005 за № 392/10672, який втратив чинність на підставі наказу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 23.09.2015 № 1192.

Закон України від 05.06.2014 № 1314-VII «Про метрологію та метрологічну діяльність», який набрав чинності з 01.01.2016, не містить норми щодо атестації вимірювальних лабораторій.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань технічного регулювання, та центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного пробірного контролю, не мають законодавчих підстав та повноважень для здійснення атестації лабораторій суб'єктів господарювання.

Частини друга та третя статті 15 Закону № 637 містять положення щодо надання суб'єктам господарювання права самостійного клеймування виробів власного виробництва державним пробірним клеймом за умови наявності атестованої центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань технічного регулювання, або центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного пробірного контролю, в установленому порядку лабораторії.

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат [3FAA9288358EC0030400000065FC2E007C0FE100](#)

Підписувач [Марченко Сергій Михайлович](#)

Дійсний з [26.02.2025 17:10:38](#) по [24.02.2027 17:10:38](#)

Міністерство фінансів України

21020-02-5/7079 від 12.03.2026

На сьогодні державні стандарти, видані з метою оцінки вимірювальних можливостей та офіційного підтвердження здатності господарюючих суб'єктів незалежно від їх галузевої підпорядкованості та форми власності отримувати достовірні результати вимірювань із заданою точністю, застосовуються на добровільній основі.

Необхідність оцінки та офіційного підтвердження вимірювальних можливостей лабораторій визначають суб'єкти господарювання з урахуванням власних потреб, вимог замовників, вимірів і вимог чинного законодавства.

З урахуванням зазначеного положення Закону № 637 щодо надання суб'єктам господарювання права клеймування виробів власного виробництва державним пробірним клеймом за умови наявності атестованої відповідними органами виконавчої влади лабораторії потребує приведення у відповідність до норм спеціального Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність».

Водночас ліквідація Державної пробірної служби України як контрольно-наглядового органу у сфері обігу дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння потребує зосередження клеймування лише на державних підприємствах, які виконують функцію держави із забезпечення обов'язкового клеймування виробів з дорогоцінних металів (казенні підприємства пробірною контролю). Дотримання суб'єктами господарювання вимог щодо якості та цінності ювелірних і побутових виробів із дорогоцінних металів під час їх продажу та підтвердження цього факту казенним підприємством пробірною контролю шляхом проведення випробування та клеймування виробів державним пробірним клеймом забезпечує захист державою прав громадян як споживачів виробів з дорогоцінних металів.

Крім того, є потреба у внесенні змін до статті 22 Закону № 637 та виключення з неї норм, якими встановлено відповідальність суб'єктів господарювання за торгівлю на території України ювелірними та побутовими виробами без державного пробірною клейма або з відбитком підробленого державного пробірною клейма, а також щодо повноважень центрального органу виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері пробірною контролю, у частині здійснення ним контрольно-наглядових функцій у сфері обігу дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння. У зв'язку із ліквідацією Державної пробірної служби України як контрольно-наглядового органу зазначені норми не застосовуються.

На підставі наведеного нагальним є внесення зазначених норм до Кодексу України про адміністративні правопорушення. У Кодексі також необхідно визначити контрольно-наглядовий орган, посадові особи якого можуть складати протоколи про адміністративні правопорушення під час здійснення операцій з дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом Закону запропоновано:

у статті 15 виключити положення щодо надання права суб'єктам господарювання самостійного клеймування виробів власного виробництва державним пробірним клеймом за умови наявності атестованої центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань технічного регулювання, або центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного пробірного контролю, в установленому порядку лабораторії;

виключити частини другу, третю, четверту та п'яту статті 22 як такі, що встановлюють відповідальність суб'єктів господарювання за порушення законодавства у сфері обігу дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, та норми яких не застосовуються.

4. Правові аспекти

Нормативно-правовими актами, що діють у цій сфері регулювання, є:

Закон України «Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними»;

Закон України «Про метрологію та метрологічну діяльність»;

постанови Кабінету Міністрів України:

від 28.04.2000 № 732 «Про утворення Державної пробірної служби України та казенних підприємств пробірного контролю»;

від 03.10.2012 № 1080 «Про визнання такими, що втратили чинність, постанов Кабінету Міністрів України від 2 березня 1998 р. № 238 і від 15 лютого 2002 р. № 157»;

від 20.08.2014 № 375 «Про затвердження Положення про Міністерство фінансів України» (зі змінами);

від 10.09.2014 № 442 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» (у редакції від 10.09.2014);

наказ Міністерства фінансів України від 18.05.2000 № 106 «Про утворення казенних підприємств пробірного контролю».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація положень Закону не потребуватиме додаткових витрат з державного та місцевих бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект акта потребує погодження із Міністерством економіки, довкілля та сільського господарства України, Міністерством цифрової трансформації України, Міністерством внутрішніх справ України та Державною службою з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів.

Проект акта потребує проведення правової експертизи Міністерством юстиції України.

Проект акта не потребує проведення громадського обговорення.

Проект акта не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності та не потребує проведення консультацій із Науковим комітетом Національної ради України з питань розвитку науки і технологій.

7. Оцінка відповідності

У законопроекті немає положень, що:
стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції;
стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод;
впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;
містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією;
створюють підстави для дискримінації.

Проект акта не потребує проведення громадської антикорупційної, громадської антидискримінаційної та громадської гендерно-правової експертизи.

Проект акта потребує визначення доцільності проведення антикорупційної експертизи Національним агентством з питань запобігання корупції.

8. Прогноз результатів

Прийняття запропонованих змін до Закону № 637 дозволить врегулювати питання посилення відповідальності суб'єктів господарювання, які виготовляють ювелірні та побутові вироби з дорогоцінних металів, шляхом внесення відповідних норм до Кодексу України про адміністративні правопорушення та приведення положень Закону № 637 у відповідність до змін у законодавстві, яке регулює питання державної політики у сфері метрології та метрологічної діяльності.

Проект Закону забезпечує права та інтереси суб'єктів господарювання, громадян і держави. Від впровадження законодавчого акта негативних наслідків не очікується.

Міністр фінансів України

Сергій МАРЧЕНКО

_____ 2026 р.